

klimat to temat!

Perspektywa kobiet

Witamy w e-book'u „**Klimat to temat! Perspektywa kobiet**”!
Mamy nadzieję, że nasza internetowa książka, będzie ciekawym i inspirującym sposobem, na pogłębienie wiedzy na temat zmiany klimatu i angażowania uczniów i uczennic w naukę metodą projektu edukacyjnego. Niniejszy e-book zapewni wszystkim uczestnikom i uczestniczkom pewny start w tematyce zmiany klimatu.

W pierwszym rozdziale zapoznasz się z koncepcją programu "**Klimat to Temat! Perspektywa kobiet**" oraz społecznymi konsekwencjami zmiany klimatu. Zachęcamy, by temat zmiany klimatu zacząć właśnie z perspektywy kobiet. W kolejnych rozdziałach przyjrzymy się środowiskowym konsekwencjom zmiany klimatu oraz współzależnościom pomiędzy czynnikami powodującymi zmiany klimatu i ich konsekwencjami. Zobaczymy też, jak zmiana klimatu wygląda z perspektywy globalnego Południa i globalnej Północy.

Poszczególne rozdziały książki będą publikowane co trzy tygodnie. Informacja o kolejnym rozdziale przyjdzie na adres mailowy uczestnika lub uczestniczki wraz z newsletterem programowym.

Zapraszamy do pierwszego rozdziału e-book'a "**Klimat to temat! Perspektywa kobiet**".

ROZDZIAŁ 1: Wprowadzenie do programu

MODUŁ	TEMATYKA
ROZDZIAŁ 1 16.09.2019	Wprowadzenie do projektu „Klimat to temat! Perspektywa Kobiet”
	Wstęp do tematyki kobiet w zmianie klimatu
	Zadania do wykonania
ROZDZIAŁ 2 07.10.2019	Zmiana klimatu i projekty młodzieżowe
ROZDZIAŁ 3 28.10.2019	Współzależności w zmianie klimatu i projekty młodzieżowe
ROZDZIAŁ 4 12.11.2019	Podsumowanie projektów młodzieżowych i podsumowanie programu.

ROZDZIAŁ 1: Wprowadzenie do programu

Program "**Klimat to temat! Perspektywa kobiet**" realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej to program podejmujący aktualne zagadnienia związane z bliskimi nam wszystkim zjawiskami i wydarzeniami. Ma na celu przybliżenie konsekwencji zmiany klimatu na świecie i w naszym najbliższym otoczeniu oraz możliwości osobistego wpływu na ich ograniczenie lub łagodzenie w perspektywie lokalnej i globalnej. Program stanowi zaproszenie do rozmowy na temat zmiany klimatu z różnych perspektyw i dla różnych odbiorców: m.in. społeczności szkolnych i lokalnych. W tym semestrze zmianie klimatu przyjrzymy się również z perspektywy kobiet.

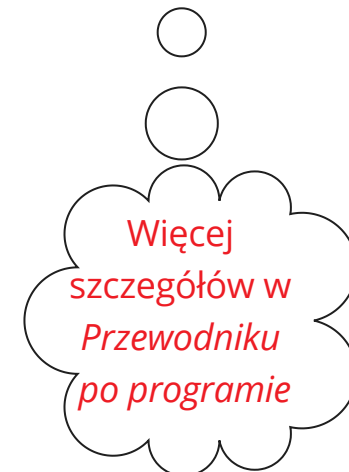
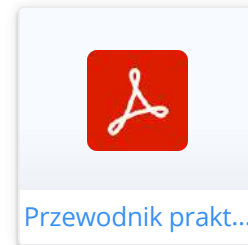
PROGRAM KLIMAT TO TEMAT! PERSPEKTYWA Kobiet:

- ➔ Daje poczucie osobistego wpływu na możliwość pozytywnych zmian, przynoszących korzyść wszystkim mieszkańcom i mieszkankom świata.
- ➔ Promuje zaangażowanie w działania na rzecz lokalnej społeczności.
- ➔ Daje przestrzeń i czas na refleksje dotyczące sytuacji lokalnej i globalnej różnych grup społecznych.
- ➔ Pozwala na rozwijanie umiejętności przydatnych młodzieży w dalszym życiu, takich jak umiejętność publicznego wystąpienia, planowania działań lub pracy w różnorodnej grupie.
- ➔ Umożliwia włączenie się młodzieży do działań w ramach [Tygodnia Edukacji Globalnej](#).
- ➔ Wprowadza uczestników w kontekst działań ograniczających skutki zmiany klimatu podejmowanych na poziomie globalnym.
- ➔ Wprowadza młodzież w pracę metodą projektu edukacyjnego

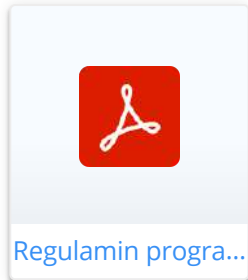
ROZDZIAŁ 1: Wprowadzenie do programu

ZADANIA NAUCZYCIELA, NAUCZYCIELKI W PROGRAMIE (OBOWIĄZKOWE):

- przeprowadzenie minimum trzech spotkań na temat (1) zmiany klimatu, (2) kobietach w zmianie klimatu i (3) współzależności na podstawie scenariusza bazowego CEO oraz innych materiałów edukacyjnych dostarczonych w ramach Interaktywnego Programu Edukacyjnego do 15 listopada 2019 roku,
- pomoc grupie uczniowskiej w przygotowaniu i przeprowadzeniu projektu młodzieżowego,
- przygotowanie i przeprowadzenie z młodzieżą minimum jednej młodzieżowej kampanii informacyjno-edukacyjnej,
- wysłanie relacji z realizacji projektów młodzieżowych,
- promowanie działań i rezultatów projektu w czasie Tygodnia Edukacji Globalnej 18–24 listopada 2019 roku,
- wypełnienie sprawozdania z realizacji programu do 24 listopada.

ROZDZIAŁ 1: Wprowadzenie do programu

Więcej
szczegółów w
Regulaminie
programu.

My, jako organizatorzy programu wykonamy następujące czynności:

- a. Opracujemy i dostarczymy każdemu uczestnikowi i uczestniczce zestaw materiałów edukacyjnych.
- b. Zorganizujemy webinarium dla nauczycieli, nauczycielek i młodzieży wspierające prace nad Projektem.
- c. Wesprzemy merytorycznie i metodologicznie w pracy nad Projektem.
- d. Poprowadzimy stronę internetową projektu www.ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat.
- e. Zredagujemy 4 newslettery oraz 4 rozdziały e-książki „Klimat to temat! Perspektywa Kobiet”.
- f. Zorganizujemy Ogólnopolską Prezentację Projektów Młodzieżowych.
- g. Będziemy promować program w mediach.
- h. Zarchiwizujemy zebrane przez Zespoły materiały i wykorzystamy w publikacjach naukowych i edukacyjnych.
- i. Przygotujemy i prześlemy po zakończeniu realizacji Programu zaświadczenia dla Opiekunów i Zespołów projektowych.
- j. Wyślemy list gratulacyjny do Dyrekcji szkoły, na zakończenie projektu.

ZADANIE 1

Gdy już zapoznasz się z *Przewodnikiem po programie* i regulaminem, zachęcamy Cię do spisania obowiązkowych zadań do wykonania i najważniejszych dat (harmonogram dostępny jest w *Przewodniku po programie* i w *Broszurze*).

Planowanie poszczególnych działań w projekcie możesz zacząć od spisania swoich osobistych celów uczestnictwa w programie. By ułatwić Ci to zadanie przygotowaliśmy plik WORD, który należy pobrać na komputer i wypełnić. Zapraszamy!

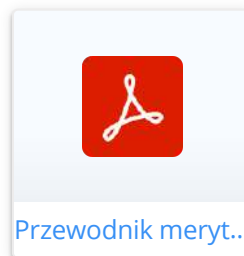

ROZDZIAŁ 1: Kobiety w zmianie klimatu

Zmiana klimatu jako jedno z największych wyzwań dla ludzkości ma zasięg globalny. Konsekwencje nie są jednak rozłożone równomiernie na wszystkich mieszkańców i mieszkanki Ziemi. Nierówności między mężczyznami i kobietami powodują zwiększenie wskaźnika ubóstwa i bardziej dotkliwe doświadczanie skutków zmiany klimatu przez kobiety. Dzięki wprowadzeniu w Interaktywnym Programie Edukacyjnym perspektywy kobiet w zmianie klimatu, mamy szansę przedstawić w szkołach złożoność konsekwencji zmian klimatu o wymiar społeczny. W programie chcemy również przedstawić perspektywę kobiet w obszarze działań na rzecz klimatu.

Pozostając w tematyce płci, a także równouprawnienia zwrócimy dodatkową uwagę na sytuację dziewcząt w szkole (Rozdział 2). Badania wskazują, że stereotypowe podejście ma ogromny wpływ na motywację do nauki – warto rozumieć te mechanizmy i podejmować działania antydyskryminacyjne, włączające, wzmacniające.

Podstawowe informacje na temat zmiany klimatu znajdziesz w *Przewodniku merytorycznym*.

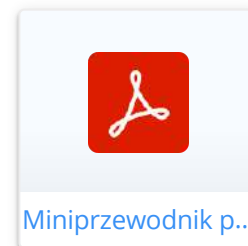
ROZDZIAŁ 1: Kobiety w zmianie klimatu

Dlaczego mówimy o kobietach w zmianie klimatu?

Konsekwencje zmiany klimatu mają większy wpływ na grupy ludności, we wszystkich krajach, które są najbardziej **zależne od zasobów naturalnych** (w regionach najbardziej dotkniętych zmianą klimatu 70 % wszystkich kobiet pracuje w sektorze rolnictwa). Zjawiska (których częstotliwość jest większa w konsekwencji zmiany klimatu) takie jak susze, osuwiska, powodzie i huragany, sprawiają, że zasoby naturalne kurczą się.

Najbardziej narażeni na wyższe ryzyko i większe obciążenia, wynikające ze skutków zmiany klimatu, są ludzie dotknięci **biedą**. To osoby, które dysponują mniejszymi zasobami finansowymi umożliwiającymi adaptację do zmieniających się warunków, będą najbardziej dotknięci skutkami zmiany klimatu. Obecnie, **większość ludzi żyjących w biedzie to kobiety** (wg szacunków ONZ spośród 1,3 mld ludzi na świecie żyjących w ubóstwie 70 % to kobiety).

Wiele dodatkowych informacji dotyczących sytuacji kobiet i przyczyn (i konsekwencji) nierówności płci znajdziesz tutaj

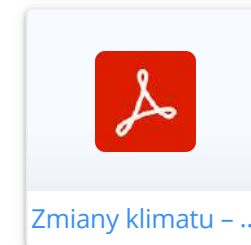
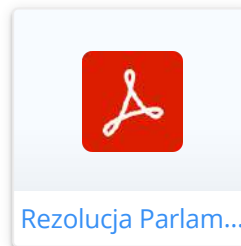
ROZDZIAŁ 1: Kobiety w zmianie klimatu

Powody, dla których to kobiety intensywniej odczuwają zmianę klimatu:

- nierówny dostęp do zasobów (np. w Afryce, kobiety produkują ponad 90 % podstawowych produktów żywnościowych, jednocześnie są właścicielkami zaledwie około 1 % gruntów ornych),
- nierówny dostęp do edukacji (wg szacunków ONZ, 781 mln osób w wieku 15 lat i więcej jest analfabetami – z czego prawie dwie trzecie to kobiety),
- nierówne szanse na zatrudnienie i prawo do ziemi,
- normy społeczne i kulturowe (role społeczne, takie jak: zapewnienie rodzinie wody, żywności i opału oraz opieka nad bliskimi)
- kobiety nadal są niedostatecznie reprezentowane w organach decyzyjnych w dziedzinie zmiany klimatu na szczeblu krajowym,

Więcej informacji na temat powodów dla których kobiety intensywniej odczuwają zmianę klimatu:

ROZDZIAŁ 1: Kobiety w zmianie klimatu

Dlaczego potrzebujemy kobiet, w przeciwdziałaniu zmianie klimatu?

1) 100 % populacji naszego świata musi się zaangażować

Ambitny cel, który został wyznaczony (ograniczenie ocieplenia do 1,5°C) w [porozumieniu paryskim](#) z 2015 i podkreślony przez Międzyrządowy Panel ds. Zmian Klimatu (ang. *Intergovernmental Panel on Climate Change*, IPCC) w 2018 roku nie zostanie osiągnięty bez wszystkich rąk na pokładzie. Dopiero wspólnie, korzystając z wzajemnych doświadczeń, wiedzy, umiejętności i potrzeb, będziemy w stanie sprostać temu wyzwaniu.

2) Wzmocnienie pozycji kobiet oznacza bardziej skuteczne rozwiązania klimatyczne

Kobiety stanowią około 43 % siły roboczej w rolnictwie w krajach globalnego Południa. Wiele kobiet ze społeczności już dotkniętych skutkami zmiany klimatu stało się lokalnymi prekursorkami innowacyjnych rozwiązań w ochronie środowiska i budowaniu odporności na skutki zmianę klimatu. Inwestowanie w kobiety i dziewczęta powoduje długofalowe, pozytywne konsekwencje odczuwalne w całych społecznościach i krajach.

3) Kobiety są niezbędne do budowania odporności na zmiany klimatu w społecznościach

Spółeczności osiągają lepsze wyniki w zakresie strategii odporności i budowania zdolności, gdy kobiety są również zaangażowane w planowanie. Ponadto kobiety zwykle są liderami w ograniczaniu ryzyka klęsk żywiołowych i w znacznym stopniu przyczyniają się do odbudowania społeczności i zaspokajania potrzeb rodzin po klęsce żywiołowej.

Źródło: www.unfccc.int/news/5-reasons-why-climate-action-needs-women

ROZDZIAŁ 1: Kobiety w zmianie klimatu

Dlaczego potrzebujemy kobiet, w przeciwdziałaniu zmianie klimatu?

4) Zmiana klimatu wpływa na wszystkich, ale nie w równym stopniu

Ukierunkowane inwestycje w równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet przynoszą zwroty w zakresie ochrony środowiska, zmniejszania ubóstwa, polityki społecznej i osiągnięcia [Celów Zrównoważonego Rozwoju](#) (SDG).

5) Kraje już się zgodziły! - prace w toku w ramach UNFCCC (ang. United Nations Framework Convention on Climate Change - Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu)

Kraje uznały znaczenie równego udziału kobiet i mężczyzn w procesach Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu, w opracowywaniu i wdrażaniu krajowych polityk klimatycznych uwzględniających płeć, ustanawiając, m.in. specjalny punkt porządku obrad dotyczący kwestii płci i zmiany klimatu.

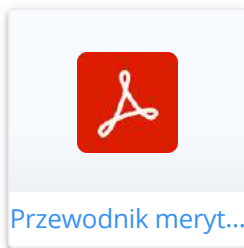
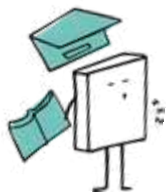

Zachęcamy do obejrzenia materiału na temat działań i projektów na rzecz klimatu, uwzględniających potrzeby i sytuację kobiet:

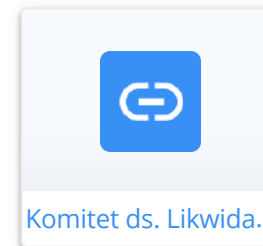
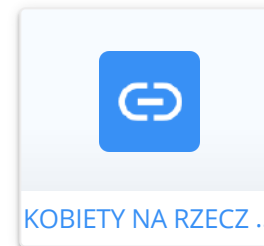
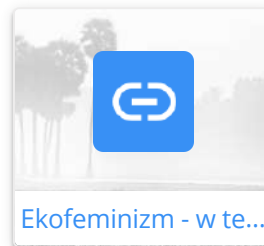
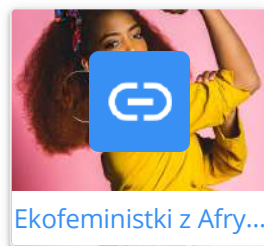
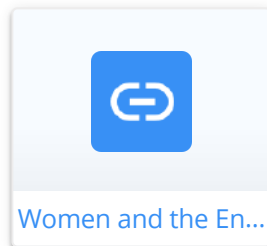
[Finansowanie klimatu uwzględniające płeć](#), Heinrich-Böll-Stiftung Washington, DC 2019 (dostępne polskie tłumaczenie automatyczne)

Dowiedz się więcej na temat kobiet w zmianie klimatu. Zachęcamy do zapoznania się z dodatkowymi materiałami i stronami internetowymi, a także do dołączenia do naszej [grupy na FB](#), by dzielić się inspiracjami i ciekawymi materiałami.

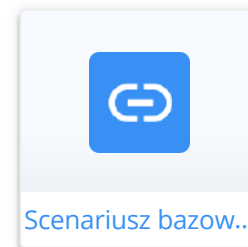

ZADANIE 2

ZADANIE 3

Przeprowadź z uczniami i uczennicami zajęcia wprowadzające do tematyki zmiany klimatu w perspektywie kobiet. Proponujemy scenariusz bazowy i/lub prezentację na temat kobiet w zmianie klimatu.

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach programu „Klimat to temat! Perspektywa Kobiet”, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Strona internetowa programu:

www.ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa

tel. 22 825 05 50

www.ceo.org.pl

Warszawa 2019

Autorki: Justyna Zamojda, Marta Jackowska-Uwadizu

Material jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na do-wolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiada-czach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.